

Klutserkrakkekilililokatastrof in 't kort

Katrien Valckenaers en Maxim Storms van het Gentse theatercollectief **Ballet Dommage** spelen graag dichtbij hun publiek. In *VOLK: fragment 1* trokken ze met een theatertje op wielen van voordeur naar voordeur. In *VOLK: fragment 2* speelden ze een voorstelling bij mensen thuis in de garage. En ook deze zaalproductie die ze bij **FABULEUS** (Leuven) maakten, baadt in de ongedwongen sfeer van rondtrekkend theater.

In *Klutserkrakkekilililokatastrof* spelen ze – samen met vormgever Rachid Laachir – drie excentrieke figuren die met een soort **doe-het-zelf-variététheater** de wereld rond trekken. In hun show vervullen ze alle rollen tegelijk: artiest, kostumier, technicus, verkoper van merchandising en vooral: kaartjesknipper, want voor de show moet betaald worden. De **okkernoot** die elk kind bij aanvang in handen krijgt, geldt als harde valuta.

Voor de personages inspireerden ze zich o.a. op de film *Black cat white cat* over een **maffiose zigeunerfamilie** waarin iedereen arm is en geobsedeerd door geld. Iedereen licht elkaar op, maar ondanks dat houden ze toch van elkaar. Naar diezelfde mix hebben deze makers gezocht: kleurrijke personages met een scherp kantje die het publiek verwonderen en verleiden en vervolgens oplichten.

In deze bundel vindt u achtergrondinformatie over deze voorstelling en inspiratie om ermee aan de slag te gaan in de de klas. Mocht u na het doornemen van de bundel toch met vragen blijven zitten, dan horen we dat graag van u. Mail naar filip@fabuleus.be of telefoneer op 016/24.66.34.

Op het reactieforum op de site van **FABULEUS** kunnen de leerlingen en leerkrachten rechtstreeks aan de spelers laten weten wat ze ervan vonden. De spelers vinden het leuk om op die manier in contact te staan met hun publiek en ze zijn ook altijd bereid om te antwoorden op vragen. Ook **tekeningen of andere knutselwerken** doen ons veel plezier. Je mag ze sturen naar **FABULEUS**, Vaartkom 4, 3000 Leuven.

KLUTSERKRASSE KILILOKATASTROF

~~Een~~ ~~Prood~~
Een theaterproductie van
FABULEUS
+
Ballet Dommage

Komt dat zien! En oefen alvast op de meest onuitspreekbare titel van het jaar. Het is je enige kans om een stoeltje te veroveren voor dit wereldschokkend, verbluffend en nooit, never, ever eerder vertoond spektakel! Klutserkrakkekililokatastrof (6+) schippert tussen een zigeunerverhaal, Tom & Jerry, een Spaanse telenovelle en het Eurovisiesongfestival. De aanstichters van deze bizarre chaos zijn twee personages met een niets ontziende passie voor het podium.

Katrien Valckenaers en Maxim Storms studeerden samen aan de opleiding Drama van KASK in Gent. Ze herkennen in elkaar een voorliefde voor fysiek theater en absurde humor en stichtten instant het collectief Ballet Dommage. Samen met vormgever/performer Rachid Laachir en kostumiëre Maartje Van Bourgognie scheppen ze een wereld die baadt in de ongedwongen sfeer van rondtrekkend theater.

18 maart 2017 – LEUVEN
16:00, OPEK - Première
19 maart 2017 – LEUVEN
16:00, OPEK
01 april 2017 – ANTWERPEN
15:00, De Studio
15 april 2017 – UTRECHT (NL)
16:00, Tweetakt
22 april 2017 – HASSELT
15:00, Cultuurcentrum Hasselt
23 april 2017 – OOSTENDE
15:00, De Grote Post

Volledige speellijst met alle schoolvoorstellingen op www.fabuleus.be

Concept & spel **Katrien Valckenaers** en **Maxim Storms** Scenografie & spel **Rachid Laachir**
Kostuums **Maartje Van Bourgognie** Assistentie kostuums **Isa Janssens** Eindregie **Filip Bilsen**
Muziek **Gerrit Valckenaers** Licht en techniek **Bregt Janssens, Tom Philips** en **Pol Verwilt**
Productie **Kathleen Vogelaers** Cocreatie **FABULEUS** en **Ballet Dommage**

FABULEUS OPEK LEUVEN STADS BEELDGROEP Vlaamse overheid

V.U. Dirk De Lathauwer, Vaartkom 4, 3000 Leuven
Schetsen: Maxim Storms | Ontwerp: Wies Hermans (Fuut)

Daar gaan wij heen

Hoe de klas voorbereiden op deze voorstelling?

Hang een poster, een flyer (soms te verkrijgen in het cultuurcentrum), of de voorpagina van deze brochure **op een zichtbare plek in de klas**, wijs uw leerlingen erop en zeg: "Daar gaan wij binnenkort heen." Zorg dat ze er minstens even mee bezig zijn:

- Vraag wat de kinderen zien. Wat valt je op? Wat zie je allemaal op het beeld?
- Laat de kinderen spelen met het woord *Klutserkrakkekilililokatastrof*. Wie kan het uitspreken? Hoe kan je het onthouden? Herken je er woorden in? Wat zou het allemaal kunnen betekenen?

Geef een paar kernwoorden mee over het soort voorstelling waar jullie naartoe gaan.

- Een **voorstelling vol acts**: een hele reeks minivoorstellingen *in* een voorstelling
- Er wordt gespeeld, gezongen en gedanst
- De personages spreken **een mengeling van een heleboel talen**. De kinderen moeten niet panikeren als ze iets niet begrijpen. Ze missen er niks wezenlijks mee. Zelfs zonder de personages letterlijk te snappen, zullen ze de situatie wel begrijpen.

Opmerking: Bij het binnengaan van het theater krijgen alle leerlingen **één okkernoot**. U hoeft niet op voorhand uit te leggen wat daarvan de bedoeling is, maar het is wel belangrijk dat de leerlingen snappen dat die noot bij de voorstelling hoort. Ze kunnen hem dus best niet te ver wegsteken en ze hoeven hem zeker niet te kraken of op te eten.

Wat doet u beter niet

- Helemaal niets doen: nog veel te vaak schuifelen kinderen of jongeren als schaapjes een cultuurcentrum binnen zonder een flauw benul te hebben wat ze daar komen doen.
- De verwachtingen van de leerlingen al sterk kleuren: "*Het wordt su-per-grappig!*" (is wel beter dan "*Het wordt su-per-saai!*")
- Het uur tijdens de schoolvoorstelling gebruiken om koffiepauze te houden.
- De leerlingen over de voorstelling een overhoring op punten geven.

Wat doet u beter wel

Misschien kan u beginnen met uzelf (en daarna eventueel de klas) een aantal vragen te stellen.

- Hoe bereidt u zichzelf voor als u naar een voorstelling gaat?
- Gaat u vaak naar dans of theater? Waarom gaat u zo vaak (of zo weinig)?
- Gaat u liever alleen naar een voorstelling of liever met vrienden?
- Hoe kijkt u naar theater, naar dans, naar beeldende kunst? Wilt u alles begrijpen of wordt u ongemakkelijk van teveel duiding? Heeft u een verhaal nodig?
- Duikt u gemakkelijk onder in een voorstelling of een verhaal? Of bent u snel afgeleid?
- Kijkt u in een museum vooral naar de kunstwerken of eerder naar de naamplaatjes?
- Hebt u een eigenzinnige smaak of volgt u vooral grote namen?
- Kickt u op bovenmenselijke virtuositeit of heeft u meer aan een klein verhaal?
- Welke houding van uw leerlingen vindt u aangenaam in het theater?

Misschien iets over wat de spelers zelf aangenaam vinden: het is leuk om een publiek voor je te hebben dat aandachtig is, ontspannen, nieuwsgierig, een publiek dat goesting heeft en dat durft te reageren. Er mag wel een zekere discipline zijn (kinderen hoeven niet te gillen als het licht uitgaat), maar de kinderen moeten ook niet onder zulke politiecontrole te staan dat ze geen kick meer durven geven. Leerkrachten die tijdens de voorstelling roepen "Shana zwijg nu toch een keer!" zijn soms storender dan de Shana in kwestie.

Bovenstaande vragen zullen de meest uiteenlopende antwoorden opleveren en geven meteen aan hoe verschillend de voorstelling ontvangen zal worden door u en door elk van uw leerlingen.

De noten

De kinderen voelen feilloos aan dat de noten in de voorstelling eigenlijk voor een bepaalde (geld)waarde staan. Het gaat over dingen willen hebben of een bepaald voordeel krijgen. Het gaat over eerlijk of oneerlijk behandeld worden. Het lijkt ons belangrijk om tijd te nemen om hier over door te praten in de klas.

- Wat betekenden de noten voor de personages Klut en Lilo? Vonden jullie het erg of raar om te betalen voor een act? Hebben ze de noten echt nodig? Waarom wel? Waarom niet? Zijn Klut en Lilo arm of rijk? Ze verzamelen hun noten op een speciale plaats. Weten jullie nog waar?
- Vond je de ene act meer waard dan de andere?
- Wou je je noot van in het begin inzetten of heb je bewust gewacht tot je wat meer van de voorstelling had gezien?
- Had je door dat je soms opgelicht werd? Vond je dat erg of niet? Was het eerlijk dat de personages iemand van jullie expres lieten verliezen tijdens de bambagame en dat die persoon daarna ook nog eens een noot moest afgeven? Vonden jullie het eerlijk dat er drie kinderen chips kregen en de anderen niet? Werd je dan kwaad op de personages (of de spelers)? Of kon je er wel om lachen?
- Vinden jullie soms nog dingen oneerlijk, op de speelplaats, thuis of in de wereld?

- Waren Klut en Lilo blij met de noten? Of waren ze blij met elkaar? Wat is het meest waard voor hen? De noten of hun liefde? Wat zou jij zelf kiezen?
- Wat is het leukst: dingen krijgen of dingen geven?
- Vind je dat je overal een meetbare 'waarde' op kan plakken? Je uitdrukken hoeveel een tablet kost. Maar kan je ook uitdrukken hoeveel een gezellige avond met je familie waard is? Of een mooi lied? Of een vriendschap?

De grote verhuis

Wat als je steeds alles zou verhuizen en telkens op een andere plek wonen?

Wat is hier leuk en minder leuk aan?

- **Welke voorwerpen hadden de personages mee?**
Eerst was het toneel bijna helemaal leeg. Nadien kwamen er heel wat spullen en voorwerpen bij. Weten jullie nog wat er allemaal stond?
De grote zakken, het podium, het kostuumrek, het grote nijlpaard/spaarpot, de flosch, een palmboom, een driehoek, een bankje...
- **De stoet**
Op het einde trokken de personages met al hun spullen verder op pad. Waar zouden ze naartoe gaan? Had je zelf graag in de stoet meegelopen? Wat is daar zo leuk aan?
Maak zelf een stoet. We dragen elk of per twee enkele spullen uit de klas tot bij de speelplaats. Je kan tijdens de voorbereiding de muziek uit de voorstelling opzetten: <https://youtu.be/EZf00ad3G6o>

Een voorstelling in een voorstelling

- **De acts**

Hoe verdienen Klut en Lilo noten in de voorstelling? Wat hebben ze allemaal gedaan om noten te verkrijgen van jullie?

Ze deden een dans, ze speelden een klein toneelstuk, ze speelden Rutti en Frutti (de bol en de cilinder), Lilo speelde een Marionet, Klut zong een lied, Lilo verkocht aan het begin kleine poppetjes van Rutti en Frutti, Klut had een gebroken been en vroeg noten,...

- **Zelf aan de slag!**

1. Voorbereiden

Wat zouden jullie op straat spelen of doen om noten te verdienen? Verdeel de klas in groepjes. Brainstorm met de leerlingen wat ze kunnen doen: zingen, dansen, iets verkopen dat ze zelf maakten, een toneeltje. Ze mogen zich inspireren op de voorstelling. Zo kan een groepje een standbeeld spelen. Zodra je een noot legt, bewegen ze verder. Een ander groepje kan een lied maken met vreemde klanken uit de titel. Ze kunnen zelf iets knutselen om te verkopen, enzovoort. Alles kan! Je kan hen inspireren met een kist verkleedkleden, knutselmateriaal, samen een podium bouwen,...

2. Tonen

De leerlingen kunnen met de hele klas tijdens de speeltijd hun actjes tonen op de speelplaats. Een van de leerlingen deelt noten uit waarmee iedereen de acts kan betalen in een hoed. Je kan er ook voor kiezen om het in de klas te tonen. Een andere klas komt op bezoek om te kijken.

Vreemde talen, vreemde stemmen

Niet iedereen spreekt dezelfde taal

- Welke talen hebben jullie gehoord in de voorstelling? Spreekt iedereen Nederlands thuis of zijn er die thuis een andere taal spreken? Welke taal?
- Laat de kinderen die thuis een andere taal spreken even vertellen hoe ze dat doen: voortdurend switchen van taal van situatie tot situatie.
- Laat de kinderen "Ik zie je graag" zeggen in hun **eigen taal**. Ga op deze manier met de hele klas op zoek naar zoveel mogelijk vertalingen. Laat de andere kinderen benoemen hoe de taal klinkt. Wat zijn de typische klanken? Op welke vlakken verschilt die taal van het Nederlands? Op welke vlakken is ze hetzelfde? Kinderen die moeilijk Nederlands spreken kunnen op dit moment eens expert zijn op het vlak van taal!
- Laat de kinderen ook zoeken naar verschillende **dialecten** in het Nederlands. Zo zeggen de personages aan elkaar: "Ik zie je hèren" (West-Vlaams). Je kan samen met hen zoeken hoe het in het Antwerps, Leuvens, Oost-Vlaams,... klinkt. Wat zijn de verschillen?
- In de voorstelling spreken ze ook soms een **verzonnen taal**. Een taal die niet bestaat. Hoe zou jij in een verzonnen taal "Ik zie je graag" zeggen. Probeer nu zelf de vertaling te verzinnen van bepaalde woorden. Hoe zou je boom/ tafel/ pennezak/ kangoeroe/ boterham/ file/ dood/ verjaardagsfeest zeggen in die taal?

Tongtwisters en stemopwarming

In de voorstelling zagen jullie hoe Klut en Lilo zich voorbereiden voor de show. Wat deden ze allemaal alvorens het begon? Uitpakken, stem en lichaam opwarmen, alles klaarzetten,...

Je stem opwarmen is heel belangrijk als je toneelspeelt.

- **Tongtwisters:**
Laat de leerlingen de volgende tongtwister snel en duidelijk uitspreken. Je kan traag beginnen en telkens sneller proberen gaan.
KLUTSERKRAKKE KLUTSERKRAKKE KLUTSERKRAKKE
TRENTEN TRONTEN TRUNTEN TRANTEN
PARADIERE PARADARA PARADARA PARADO
- **Stemopwarming:**
Jij bent de dirigent en aan de hand van een beweging bepaal je hoe hoog of laag de kinderen met hun stem gaan. Bv. Wanneer je je hand hoog houdt, zeggen ze "Klutserkrakke" heel hoog. Je kan hen van laag naar hoog, of stil naar luid laten spreken. Nadien kan je op andere bewegingen nieuwe klanken laten zoeken. (bv. een gromgeluid bij een klauwgebaar of een piepstem bij een pitsgebaar)
- **Opdracht per twee:**
De leerlingen mogen nu per twee staan en elkaars stem opwarmen. De ene is de dirigent. De andere verzint klanken op de bewegingen. Nadien verzinnen de leerlingen een vreemd nieuw woord van zes lettergrepen. Ze leren het vanbuiten en zoeken daarna een leuke manier om het uit te spreken en spelen hierbij met hoog-laag of een gek stemgeluid.

Intonatie

Als je de taal niet spreekt dan wordt intonatie en lichaamstaal natuurlijk levensbelangrijk. Denk aan je vader die in 't verre buitenland een steak bearnaise met frietjes probeert te bestellen zonder één woord van de lokale taal te spreken. Daar komt nogal wat mime aan te pas.

Stel dat twee personen deze rij klanken moeten uitspreken

A: HIE ZIET TSJALOES
B: VAN WIEN DADDE

Hoe zouden ze die uitspreken als het zou betekenen:

A: Ik ben zoouou moe!	A: Ik ben zoouou moe!
B: Dan moet je maar vroeger in je bed kruipen...	B: Ocharme... heb je slecht geslapen?
A: Je geld of je leven!	A: Je bent de mooiste jongen ter wereld.
B: Spaar mij! Ik heb zeven kleine kinderen!	B: En jij bent het liefste meisje ter wereld.
A: De hond is gestorven.	
B: Oh nee! Hij was de liefste hond van de wereld.	

> **Op de website van Klas-Cement vindt u nog tal van andere invalshoeken om te werken**

De Flosch

Wat voelde je toen de flosch over het publiek ging?

Wou je hem zelf vangen? Waarom?

- **Laat de leerlingen zelf een mooi gekleurde flosch knutselen.** Deze kan je met een stukje velcro vastmaken aan een soort hengel die je maakt met een touw en een stok. Laat de flosch op vrijdagmiddag zweven boven de klas. Wie hem vangt, mag een moeilijke rekenopdracht maken aan het bord (grapje). Wie hem vangt, mag kiezen welk verhaal wordt voorgelezen... Of die mag zelf de flosch bedienen.

Algemene dans- en spelopdrachten

Hieronder vind je nog een paar algemene dans- en spelopdrachten. Het is belangrijk dat je als leerkracht het overzicht houdt en de les aanstuurt, maar het is ook wel leuk als je – waar mogelijk – zelf meedoet. Het is niet zo dat de opdrachten exclusief voor kinderen zijn. En de kinderen vinden het fantastisch om hun leerkracht zo in een nieuwe gedaante te zien. Vaak gaan deze opwarmingsoefeningen en meer doelgerichte opdrachten naadloos in elkaar over. Een opwarming maakt niet alleen je lichaam maar ook je geest een beetje los. Ze zijn tamelijk vrij en ontspannen van sfeer, maar je kan wel al aandacht hebben voor ruimtegebruik, focus, interactie met anderen, lichaamsbewustzijn, ...

- **Oppompen**

Ga per twee staan. Kind A gaat helemaal gehurkt in een bolletje zitten. Kind B gaat kind A oppompen zoals bv. bij een slaapmatras. Kind B geeft een kleine duw op de voet van kind A. Bij elke duw gaat kind A een beetje naar omhoog. Hij herhaalt dit totdat kind A terug helemaal rechtstaat. Nadien wisselen de rollen om. Wat gebeurt er als je té fel oppompt?

- **Reis rond de wereld? Ja, leuk!** Een oefening in openheid en positieve bevestiging. De kinderen staan per twee. De ene doet een voorstel: "Gaan we vliegen?". De ander zegt: "Ja leuk". Waarop de twee gaan uitbeelden dat ze vliegen. Na een tijdje doet de ander een voorstel. Het mogen concrete dingen zijn (springen, rollen, de muur tikken...) of fantasierijke uitbeeldopdrachten (een slagroomtaart opeten, de Mount Everest beklimmen, net als Assepoester onze schoen verliezen na een bal...).

- **Ballonnendisco.** Een heel speelse en gemakkelijke oefening om de klas in beweging te zetten. De kinderen moeten er niet teveel bij nadenken en zijn zich zelfs nauwelijks bewust van het feit dat ze aan het dansen zijn. Zet je vooraan met een platte ballon, rechtop, tussen je beide handen. De kinderen staan met hun gezicht naar jou. Zorg dat ze allemaal genoeg bewegingsruimte hebben. Je legt uit dat ze iedere beweging van de ballon zo goed mogelijk moeten nadoen. De bovenkant komt overeen met hun hoofd, de onderkant met hun voeten. Probeer je eerst heel rustig een aantal bewegingen uit: rek de ballon bijvoorbeeld langzaam uit en de kinderen zullen zich tegelijk zo groot mogelijk maken. Maak een propje van de ballon en de kinderen zullen ineen duiken tot kleine bolletjes. Hou het opblazen van de ballon nog even als verrassing. Als de klas het spel begrepen heeft, zet je opzweepende muziek op en open je de dans:

- De ballon uitrekken of samenproppen: de kinderen maken zich groot of klein
- De ballon verplaatsen in de ruimte: springen (naar boven of naar opzij), schuiven, stappen, kruipen...
- De onderkant van de ballon fixeren en de bovenkant laten buigen of laten draaien: de kinderen buigen voorover of draaien met hun heupen
- De ballon laten tolleren: de kinderen draaien rond hun as
- De ballon horizontaal houden: de kinderen liggen op de grond
- De ballon horizontaal laten en laten rollen of als een rups opzij laten kruipen
- De ballon opblazen en leeg laten lopen of laten schieten: de kinderen maken zichzelf dik en dun of laten zich vallen op de grond

Wissel niet te snel zodat de kinderen een tijdje kunnen wennen aan de nieuwe beweging. Laat je fantasie de vrije loop. Doe alles wat in je opkomt, zelfs als je denkt dat het onmogelijk is om de ballon te kopiëren. Het gaat er niet om dat de kinderen de opdracht 'juist' uitvoeren, maar dat ze op hun eigen manier de beweging van de ballon interpreteren. Omdat de kinderen na een tijdje soms elkaar imiteren in plaats van de ballon, is het best dat de gangmakers van de klas niet helemaal vooraan staan.

Een stapje verder

- **“Ik keek naar de voorstelling en ze deden ...”**

Welke scènes uit de voorstelling hebben de kinderen onthouden? Vertrek van een ontspannen gesprek over de voorstelling en maak het gesprek almaar actiever/ fysieker. Laat de kinderen bewegingen voordoen die ze onthouden hebben. Zijn er bewegingen die ze niet alleen kunnen uitvoeren en waar ze bvb de hulp van u, een medeleerling, de muur voor nodig hebben?

De volgende stap is een dansspelletje dat werkt als **“ik ga op reis en ik neem mee.** Iedereen staat in de kring. Om de beurt spreken de leerlingen de zin “Ik keek naar de voorstelling en ze deden...” uit en daarna maken ze een beweging. Daarna doet de hele groep de beweging na. De volgende in de kring, spreekt de zin uit, voegt de eerste beweging uit en plakt daar een tweede beweging aan vast. Daarna doet de hele groep de serie van twee bewegingen na. Zo krijg je op korte tijd een hele reeks bewegingen die achter elkaar.

- **GROOT en klein:** nu kan je denken dat je in de voorstelling *Klutserkrakke...* zit. Voer jouw eigen choreografie zo groot uit dat je heel de ruimte vult. Spring zo hoog dat je het plafond raakt. Maak je stappen zo groot dat je de hele ruimte oversteekt. Hoe veranderen jouw bewegingen. Voer je dans nu uit op een hele kleine oppervlakte: een halve vierkante meter. Probeer het even precies te doen. Laat er toeschouwers naar kijken. Wat zijn de verschillen? Wat vinden ze het leukst? Waarom?

- **Samen of toch alleen.** Laat nu twee leerlingen dezelfde choreografie uitvoeren. Eerst op heel grote afstand van elkaar. Lukt het om samen te bewegen? Hoe kan je **synchroon** blijven? Door heel goed te kijken naar mekaar natuurlijk, maar ook door elkaar goed aan te voelen en soms door een kleine hint aan mekaar te geven, door ‘ja’ te zeggen of – subtieler – door een klein snufje of een iets luidere ademhaling. Hoe ziet dit duet eruit als de twee leerlingen heel erg dicht bij elkaar moeten dansen. Zo dicht dat ze bijna niet anders kunnen dan elkaar aan te raken? Je kan nog meer variëren: in twee verschillende richtingen? De ene groot en de andere klein?

Nabespreking

De voorstelling nabespreken in de klas

Een klasgesprek over de voorstelling begint best niet met de vraag "wat vond je ervan"?

Het nadeel van zo'n openingsvraag is dat de kinderen meteen gedwongen worden om een stelling in te nemen. Soms bepalen de gangmakers van de klas dan onmiddellijk de opinie van de rest van de leerlingen. Het is efficiënter om eerst beschrijvend te werk te gaan, zodat de kinderen vooral bezig zijn met zich voor de geest te halen wat ze precies gezien hebben. Daardoor krijgen ze vanzelf een genuanceerder oordeel. De kinderen zullen doorheen het gesprek vanzelf aangeven wat ze wel of niet boeiend vonden, wat ze al dan niet begrepen, ...

Het is ook belangrijk om de interpretatie van de voorstelling zoveel mogelijk open te houden. Het gesprek hoeft zeker niet te eindigen met één collectieve slotverklaring. Het zou het mooist zijn als er evenveel verhalen over de voorstelling bestaan als dat er leerlingen in de klas zitten.

- Welke beelden/ scènes kan je je nog herinneren?
- Hoe zag het decor eruit?
- Hoe zagen de spelers eruit?
- Welke taal spraken ze?
- Je kan een soort '**vriendenboekje**'-pagina opstellen waarop je probeert om de personages zo goed mogelijk te beschrijven. Wat was hun naam? Wat zou een leuke achternaam zijn voor elk personage? Droegen ze pruiken en welke? Wat voor beroep hebben ze? Welke dromen hebben ze? Hoe oud zouden ze zijn?
- **Wat is de relatie** tussen de drie? Zijn ze familie, vrienden, geliefden?
- Hoe was het voor de kinderen op scène om de voorstelling mee te maken?
- Had je soms zin om zelf mee te doen?

“Joie de vivre, ondanks alles”

Een interview met de makers

Katrien Valckenaers en Maxim Storms van het Gentse theatercollectief Ballet Dommage spelen graag dichtbij het publiek. In *VOLK: fragment 1* trokken ze met een theatertje op wielen de straat op: een gratis toneelstuk op maat van de gemiddelde voordeur. In *The Golden Palace* bouwden ze een sprookjesachtige toren in een park. En voor *VOLK: fragment 2* speelden ze een voorstelling bij mensen thuis in de garage, voor en samen met bewoners uit de buurt. Ook hun eerste zaalproductie voor kinderen baadt in de ongedwongen sfeer van rondtrekkend theater.

Katrien: Het idee van iets te kunnen delen met het publiek vormt de kern van alles wat Ballet Dommage doet. Als je deur tot deur gaat met een voorstelling, dan voel je hoe belangrijk dat rechtstreeks contact met het publiek is. Dat was een belangrijk startpunt voor deze voorstelling.

Maxim: We houden van die volkse, open sfeer. Een soort terugblik op de tijd dat theater nog op pleinen werd opgevoerd. Die sfeer willen we graag doortrekken naar de theaterzaal.

Katrien: We haalden ook inspiratie uit de film *Black Cat White Cat* van Emir Kusturica. Die film speelt zich af in een maffiasfeer waarin alles om geld draait en iedereen wordt afgezet. En toch zit er veel vreugde in.

Maxim: Die film voelt aan als één groot feest, hoe goed of hoe slecht het ook gaat. Voor een acteur is dat iets leuks om op te zoeken: het duel tussen haat en liefde, arm en rijk, vreugde en verdriet.

Katrien: Ik hoop dat het publiek ook deze voorstelling als één groot feest ervaart. *Joie de vivre*, ondanks alles. Schrijf die ‘ondanks alles’ er maar bij, want het is niet altijd zonneshijn.

Hoe zien jullie de relatie met het publiek in deze voorstelling?

Maxim: Aan de ene kant proberen we hen te omarmen en aan de andere kant willen we het publiek ook manipuleren. Maar dat is oké, want het is maar theater, het is maar een spel. De kinderen en hun ouders worden bedot, maar niemand vindt dat raar. De personages hebben iets ontwapenends. We willen een soort magie creëren waardoor de kinderen niet bang zijn om te reageren op wat er op het podium gebeurt.

Klut en Lilo spreken een fantasietaal van Engels, Frans, Italiaans, Spaans en West-Vlaams. Vanwaar die fascinatie voor talen?

Maxim: Katrien en ik spelen graag met taal, maar wij zijn geen schrijvers. Alles wat wij met taal en klanken doen, komt uit improvisaties. Ik vind het persoonlijk mooier om te zoeken naar taal dan het te zeggen met een perfect uitgeschreven tekst. De personages gebruiken ook een soort verhakkelde taal, omdat ze er maar niet in slagen om exact uit te drukken wat ze bedoelen.

Katrien: Hoe kan je zeggen wat er in je omgaat? Soms gaat dat beter met een abstractere taal. In ons hoofd is het ook niet allemaal zo gestructureerd, toch?

Maxim: De combinatie van talen die de personages spreken past ook binnen de thematiek van het rondreizend gezelschap. De twee personages zijn over heel de wereld geweest en hebben van alle talen en culturen een stukje meegenomen.

Katrien: Elke taal heeft zijn muzikaliteit, die je kan inzetten in verschillende situaties. Soms is het interessanter om een scene in het Italiaans te spelen – denk bijvoorbeeld aan een ruzie of een conflict –, omdat die taal furieuzer klinkt.

Hoe hebben jullie aan deze voorstelling gewerkt?

Katrien: Op voorhand voeren Maxim en ik veel inhoudelijke gesprekken, maar meestal hebben wij gewoon zin om meteen te beginnen spelen. In de eerste weken hebben we veel geïmproviseerd en daaruit is het meeste materiaal ontstaan. In die improvisaties ga je op zoek naar situaties, conflicten, verschillende talen, maar ook naar de juiste kostuums. Maartje (de costumière, red.)

heeft ons op de eerste repetitiedag een zak vol verkleedkleden meegegeven. Kostuums zijn heel bepalend. Als ik mijn hakschoenen niet draag, dan voelt het personage heel anders aan. Die eerste repetitieweken waren dus ook voor Maartje al een goede basis om de kostuums verder uit te werken.

En wat is de rol van Rachid?

Katrien: In de eerste plaats ondersteunt hij alles scenografisch: zonder zijn aanvullingen kan een scene niet bestaan.

Maxim: Het leuke is dat hij een heel andere wereld heeft binnengebracht met zijn decor. Hij bracht materialen aan, waar wij mee aan de slag konden en die ons hielpen om de voorstelling op een andere manier te bekijken.

Katrien: De rol van Rachid in de voorstelling blijft een beetje onbepaald, maar dat vind ik juist leuk. Dat biedt mogelijkheden. Terwijl Klut en Lilo in die rollercoaster aan emoties en acties zitten, is het fijn dat er een neutraal persoon tussen loopt. Hij relateert door zijn aanwezigheid.

Maxim: Is hij één van ons of niet? Rachid heeft een eigen parcours in de voorstelling, dat losstaat van het onze. Een scenograaf moet niet altijd ten dienste staan van de acteurs, hij mag soms ook gewoon verwarring zaaien.

Hoe verloopt de samenwerking met FABULEUS?

Katrien: Als Ballet Dommage samenwerkt met mensen, zoals bijvoorbeeld bij VOLK, dan willen wij echt een thuisgevoel creëren: een soort zigeunerfamiliegevoel. En ik merk dat ook bij FABULEUS. Wij worden heel erg gedragen en ondersteund door hen en dat voel je. Voor mij is het zelfs nog een beetje meer thuiskomen, omdat ik hier al meerdere producties heb gemaakt (Katrien speelde als jongere in *Wolfsroedel* (2006) en *Jeanne* (2007) en maakte in 2013 de kinderproductie *Snipperdagen*, red.). Ik weet zeker dat ik nu nog dezelfde waarden uitdraag die ik jaren geleden heb meegekregen.

Wat willen jullie dat de voorstelling bij het publiek teweegbrengt?

Katrien: Dat vind ik moeilijk: ik wil de mensen niets opleggen natuurlijk.

Maxim: Ik denk: het gevoel 'ik was erbij'. De mensen moeten het gevoel hebben dat ze niet alleen een voorstelling *gezien* hebben, maar dat ze die ook *beleefd* hebben. *Klutserkrakkekilililokatastrof* beleef je samen met de acteurs en de rest van het publiek. Het mooie is dat iedereen uit de voorstelling haalt wat hij zelf wil en iedereen het dus op zijn eigen manier beleeft.

Katrien: Ja, dat vind ik goed gezegd, Maxim. Wij willen dat mensen met een leuk en warm gevoel naar huis gaan. Mensen zouden uit onze voorstelling ook een soort maatschappijkritiek kunnen halen, maar in de voorstelling geven wij wel altijd een positief antwoord op die kritiek. Het is humor die langs beide kanten bekeken kan worden, leuk maar ook triestig soms.

Julie Lavrysen, maart 2017

De pers over Klutserkrakkekilililokatastrof

Tuur Devens op theaterkrant.nl (****)

" De productie is één groot klank- en taalspel in een visueel en fysiek kader. Het is alsof je meegaat in een achtbaan van rollende klanken en onbestaande woorden. Als de oersonate van Kurt Schwitters. Een eeuw na de dadaïstische speelsheid, na het mechanisch spel van Meyerhold en van Bauhaus-artisten, na de slapsticks in de stomme films van de Dikke en de Dunne en van Buster Keaton en zo veel meer, krijgen we dat alles samen, niet in een reconstructie, maar in een nieuw uitgevonden straatspel in de schouwburg. Alle macht aan de Verbeelding. De Homo Ludens schittert hier in al zijn magie, in al zijn glorie en vergankelijkheid. Surrealistisch, dadaïstisch, totaal maf is dit theater in zijn eenvoud: spelen en dat laten zien. Dol én ingetogen

spel wisselen elkaar af. Zo mooi om mee te maken.

Ik ben best wel jaloers op de kinderen van nu. Zij kunnen dat nu allemaal beleven. In mijn kinderjaren was dat wel anders. Ik zie de volle zaal vol kinderen van zes jaar en ouder genieten, ik geniet mee. Ik heb mij zelfs een beetje in toom moeten houden om niet mee te gaan in het spel om de flosj te pakken te krijgen.

Naar het einde wordt een hele zaalrij de scène opgetrokken. Ze vormen een stoet met de karren en voorwerpen. Theater als een spontane polonaise, theater als een ritueel feest. Wat een belevenis!"

Wouter Hillaert in [De Standaard](http://DeStandaard.nl)(****)

"Als een pakezel, bedolven onder volle Ikea-tassen, waggelt Katrien Valckenaers de lege scène op. Al gauw volgt haar maatje Maxim Storms als twee opstekende benen uit een hoge doos, met in zijn zog nog vele andere gekke decorstukken van Rachid Laachir. Deze bonte verhuizing is het duo Ballet Dommage ten voeten uit: recht van de straat, alles in de mouwen, op-en-top nomadisch. Doorgaans bellen ze met hun toneel aan bij mensen thuis, nu entert hun springerige fantasie de theaterzaal. Storms en Valckenaers spelen Lilo en Klut, twee zigeuners-kermisklanten met een pikkendieftaaltje van Engels, Italiaans en West-Vlaams. 'J'ai una dreama', verzucht Klut tegen Lilo. Zij wil naar Amerika, hij weet zelfs niet waar dat ligt. Uit armoe entertainen ze ons dan maar. Opera, Eurosong, Tom en

Jerry, moderne dans, Bumba, kermis met de *flosj*: alles is goed om het publiek te vermaken en wat 'klutters' lichter te maken. *Klutserkrakkekilililokatastrof* is zoals zijn titel en zijn taaltje een montere medley, een etalage van actjes, een omgevallen verkleedkoffer. Liever drie pruiken dan één rode draad. Begint de voorstelling als een schouwspel over geniepig geldgewin, dan eindigt ze als de vechtscheiding én de verzoening van twee partners die gebonden zijn als Nicole en Hugo. Maar wat een belevenis! Storms en Valckenaers hebben het. En eindregisseur Filip Bilsen heeft het extra aangeboord: de verbeelding, de timing, het spelplezier, de vrijgevigheid om hele families voor het leven te winnen voor theater. Een wervelende opkikker."

Evelyne Coussens in [De Morgen](http://DeMorgen.nl) (****)

Het jonge gezelschap Ballet Dommage fileert met de tongbreker Klutserkrakkekilililokatastrof (6+) de materialistische disneyficatie van emoties, in een feestelijke freakshow die het kinderpúblic zowel entertaint als misbruikt. Fellini's rariteitenkabinet meets Walter Capiaus Kinderacademie – hoera! Maar ook: brrrrr.

Ze komen de scène opgereden met een aantal rammelende kermisinstallaties en slecht ingepakte bulkzakken. In dit doe-het-zelfcircus zijn Kluts (Katrien Valckenaers) en Lilo (Maxim Storms) samen met scenograaf Rachid Laachir alles tegelijk: artiest, kostumier, technicus, lollyverkoper en vooral: kaartjesknipper, want voor deze show moet betaald worden, lieve kindertjes. De okkernoot die elk kind bij aanvang in handen krijgt geldt als harde valuta: voor het kopen van een versnapering, voor het deelnemen aan de show, als smartengeld voor de bedelende artiesten – maar dat is later.

Het begint met de groteske flair die Valckenaers en Storms ook al aan de dag legden bij hun rondreizend theaterproject VOLK: in een extravagante mengeling van Italiaans, Frans en West-Vlaams voeren ze op een belachelijk klein podiumpje een eerste nummertje op, waarna er wordt rondgegaan met de hoed. De kinderen doneren, en zolang ze dat doen zullen de artiesten zang- en dansnummers, spelletjes, fotomomenten en publieksinterviews uit die hoed toveren.

De 'klutters' waarnaar Klut en Lilo zo gretig graaien verdwijnen in de bek van hun Gouden Kalf – 't is te zeggen, in de fantasie van Ballet Dommage is de money god een rijdend nijlpaard met wijd opengesperde bek, waaraan het duo in een plechtig ritueel al zijn verdiensten offert.

Het publiek wordt in toenemende mate betrokken bij – zeg maar: medeplichtig gemaakt aan – de show, want van zodra een gelukkige kinderhand de 'flosj' boven de tribune trekt mag het kind de scène op, waar het terechtkomt een reeks showformats vol ondraaglijke fake vrolijkheid, competitieve spelletjes en regelrecht bedrog.

De bedelscène die volgt wanneer Klut op een gegeven moment bij een dansnummer haar been lijkt te breken (S'il vous plait, j'ai un bébé) balanceert op het randje van cynisme. De kinderen geven gul en graag, zich niet bewust van het feit dat ze bijdragen aan een inhalig systeem dat waarachtige gevoelens – mededogen, samenhang, plezier – platweg commercialiseert.

De machine begint te haperen wanneer het ook in de gevoelens tussen Klut en Lilo spaak loopt. Hun verhouding is dubbel: in de show zijn ze een koppel en misschien speelt tussen hen wel een vorm van liefde, maar in de eerste plaats hebben ze elkaar nodig. Daarom bedriegen en vergeven ze elkaar, want the show must go on.

Maar op het moment dat Lilo in de knoop raakt met zichzelf en er voor het eerst 'echt' moet gesproken worden blijkt dat de terugkeer naar de realiteit niet zomaar lukt – het theater heeft het leven tussen hen verdreven. Onder de dikke laag make-up en pruiken zijn ze de show geworden, want hoe voelt dat, écht te zeggen 'ik zie je graag'? Hun conflict loopt uit op een vechtscheiding en Lilo vertrekt, maar uiteindelijk blijkt ook die beslissing van plastic.

Van dat breekpunt, dat ene moment waarin Klut en Lilo hun onmacht blootleggen hadden we meer willen zien, want naar het einde toe verliezen Valckenaers en Storms de teugels in een Tom & Jerry-achtige finale die nog weinig inhoudelijks toevoegt. Op de valreep haalt Ballet Dommage evenwel nog een prachtig slotbeeld uit de kast. Een musical-achtig happy end zet de kinderen in voor een optocht die eigenlijk een afbraak is: van het circus, maar ook van het laatste restje moraliteit van deze 'artiesten'.

De money god blijft achter en maakt een overwinningsgebaar. Life is a hard game, maar in dit hypermaterialistische universum zijn er alleen losers. Zelden werd daar, zonder een spoor van betutteling, zo'n slimme, dartele, intens wrede voorstelling over gemaakt.

Lotte Philipsen in Knack (****)

"Samen met met vormgever/performer Rachid Laachir en costumière Maartje Van Bourgogne zijn Valckenaers en Storms erin geslaagd om een wereld te scheppen op het podium waar de toeschouwers graag deel van willen uitmaken, hoe hard ze ook opgelicht en gemanipuleerd worden."